

Texas Czech Legacy Project poskytne lingvistický materiál pro výzkum texaské češtiny

Ve dnech 29. až 31. května 2017 se na Ústavu českého jazyka a teorie komunikace FF UK konal první blokovaný seminář nazvaný *Jazyk a kultura texaských Čechů*. Seminář vedla dr. Lida Cope z East Carolina University v Severní Karolině v USA, která od roku 2012 vede Texas Czech Legacy Project hostovaný na serveru University of Texas v Austinu, centru nepřetržité výuky češtiny v Texasu od roku 1915.

Obsah semináře seznámil studenty s problematikou vystěhovalectví Čechů a Moravanů do Spojených států amerických, počínajícím v polovině 19. století, konkrétně těch vystěhovalců, pro které se novým domovem stal stát Texas, a tvorbou, funkcemi a rysy kontaktního dialektu texaské češtiny.

Seminář byl obohacen přednáškami dr. Roberta Dittmanna (ÚČJTK FF UK) o češtině v zahraničí, dr. Evy Eckertové (Anglo-American University) o vývoji psané

texaské češtiny v tisku, osobní korespondenci a nápisech na náhrobcích a prof. Karla Kučery (ÚČNK FF UK) o stavu českého dědictví v USA, zejména ve státu Nebraska, jehož město Wilber se stále ještě považuje za hlavní město „české Ameriky“. Vystoupila také doktorandka Marie Štěpánová (ÚČJTK FF UK), která už navštívila několik českých komunit od Chorvatska po Argentinu, a Alžběta Vítková, studentka Univerzity Karlovy, která je tento rok zaměstnána jako jedna ze čtyř anotátorek pro Texas Czech Legacy Project.

Seminář se věnoval i tematice současné etnokulturní realizace texaskočeské identity včetně krojů, tradičních jídel, hudebních kapel, festivalů a tanečních zábav. Studenti kurzu se po ukončení pustili do přepisů texaské češtiny z nahrávek a přistěhovaleckých dopisů, čímž zároveň přispějí k rozšíření zvukového a později i vizuálního archivu ve zmíněném projektu.

Jedním z hlavních cílů projektu je zpřístupnit nahrávky texaských Čechů a Moravanů prostřednictvím prohledávatelného zvukového archivu tak, aby přepisy, které nahrávky doprovázejí, byly přístupné a zároveň dostatečně přesné, protože jsou určeny jak pro texaskočeskou komunitu, tak i pro lingvisty a jiné vědce, kteří se zajímají o historii, kulturu a zejména jazyk kontaktních češtin a kontaktních jazyků v širším pojetí. Tyto nahrávky odrážejí vývoj a změny v texaské češtině za posledních 50 let a zároveň zachycují orální historii potomků přistěhovalců do Texasu, kteří přicházeli převážně ze severovýchodní Moravy a pak také ze severovýchodních Čech.

Ukázka z archivu nahrávek: „Animals and Farming“

<http://www.ff.cuni.cz/wp-content/uploads/2017/06/Animals-and-Farming.mp3>

Nejstarší nahrávky pocházejí ze 70. a 80. let 20. století, a to z archivu Svatavy Pírkové Jakobsonové, folkloristky, pedagožky a etnografky, která v tomto období vyučovala na UT University of Texas v Austinu. Další kolekce je z cest prof. Karla Kučery po českých komunitách v USA v roce 1986. 90. léta jsou reprezentována rozsáhlou kolekcí dr. Lidy Cope (1997) a první desetiletí 21. st. pak nahrávkami Johna Tomecka, bývalého studenta UT v Austinu, a Lidy Cope, která se do Texasu stále vrací. Archiv je zatím v počátcích.

Díky těmto různorodým sbírkám poskytne zvukový archiv TCLP nejen užitečný diachronní lingvistický materiál, ale bude také

repozitářem dokumentujícím tento rychle umírající diasporní dialekt češtiny pro texaskočeskou veřejnost. Těmaščí Češi dnes staví kulturní centra a muzea schraňující texaskočeské kulturní dědictví a nepřestávají se zajímat o dění v České republice, genealogii, historii českých osad v Texasu a kulturní tradice, které poskytují prostředky k emblematickému odkazování na český původ.

Na této práci se podílí pomocí s přepisy nahrávek a konzultacemi také Ústav českého národního korpusu FF UK. Texaskočeský archiv by se v budoucnu měl stát součástí korpusů kontaktních češtin hostovaných na ÚČNK FF UK.

Lida Cope, East Carolina University, USA

Lida Cope je profesorka aplikované lingvistiky na katedře anglistiky na East Carolina University v Severní Karolíně v USA. Od roku 2012 vede Texas Czech Legacy Project hostovaný na serveru University of Texas v Austinu. Její výzkumná práce je zaměřena na texaskou češtinu jako kontaktní dialekt a dokumentaci jazyka, kultury a identity v texaskočeských komunitách, kde pořizuje nahrávky s texaskými Čechy a Moravany od roku 1997, a na zpracování a zviditelnění osobního archivu Svatavy Pirkové Jakobson, který zahrnuje folkloristický a lingvistický materiál z českých komunit ve Spojených státech amerických, zejména v New Yorku (40.–60. léta 20. století) a v Texasu (70.–80. léta 20. století).

[e-mail](#) | [personal page](#)

Texaskočeské tričko na Westfestu

Bratři Barcakovi a Lida Cope v Moravii, Texas

Květinářství a Czech-American Restaurant ve Westu, Texas

Pan Joe Vrabel před redakcí Našince v Grangeru, Texas

Československý kostel ve Vsetíně, Texas

Krojovaní návštěvníci festivalu Westfest se připravují na skupinové foto

Little Czech Bakery ve Westu, Texas

Lida Cope a Janis Hrnecir v Texas Czech Heritage and Cultural Center v La Grange, Texas